మారుతీయం

గొల్లపూడి మారుతీరావు కవితా హృదయం

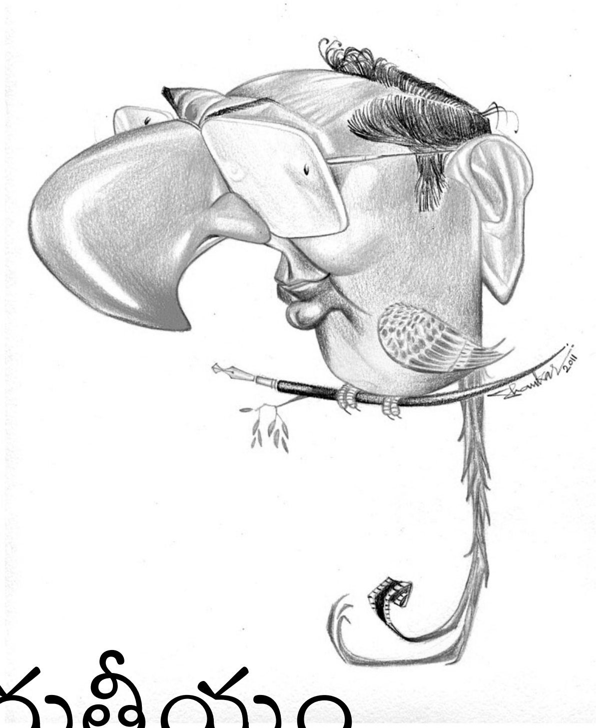

మారుతీయం

గొల్లపూడి మారుతీరావు కవితా హృదయం

సాహితీమిత్రులు
విజయవాడ.

MARUTEEYAM

A Collection of Poems

Gollapudi Maruthi Rao

© *Gollapudi Maruthi Rao*

First Edition : September 2012

Cover Painting : ESWAR

Inner Caricatures & Art Works :

Bapu, Eswar, Sankar, Bujjayi, Sankar (Sakshi), Sivananda
Mokkapati Krisna Murthy, Dharanirai Chowdari

Cover Design : A. GIRIDHAR

Published by

SAHITI MITRULU - VIJAYAWADA
28-10-26/1, opp. Maszid, Arundalpet,
Karlmarx Road, VIJAYAWADA - 520 002
Ph. : 0866 2433359, Cell : 9490634849

For Copies

Navodaya Publishers
Karl Marx Road, Vijayawada - 2 Ph. 0866 2573500

Navodaya Book House
Kachiguda, Hyderabad

Prajasakti Book House
Chikkadapally, Hyd, and its branches in A.P.

e book : www.kinige.com

Printed at

Sri Sri Printers
VIJAYAWADA - 520 002
Cell : 9490 634849

₹ : **100**
$: **10**

మానవీయ మారుతీయం

కవిత్వం ఉద్వేగపు ప్రాథమిక రూపం. అందుకే అది యుగాలుగా మనిషిని వదిలిపెట్టకుండా వెంట వస్తున్నది. మాటగా, మౌనంగా, ఆక్రోశంగా, ఆవేదనగా, తిట్టుగా, దుఃఖంగా బహురూపాలను ధరించి వ్యక్తీకరణ పొందుతూ ఉంటుంది. సాహిత్యంలోని వివిధ ప్రక్రియలలోకి ప్రవేశించే వారందరికీ కవిత్వమే తొలి ప్రవేశ ద్వారం కావటానికి కారణం ఈ ఉద్వేగమే. ఆనంద, దుఃఖాలనే రెండు దరులను అంటుకుని సాగే కాలమే జీవితం అనుకుంటే అప్పుడు ఆ కాలమే అనుభవంగా కూడా మారుతుంది.

"బ్రతుకు బాధను వరియించి గతుకు వార
బాధ కవితను వరియించి యతుకు వేసె"

అన్న వాక్యం చదివినప్పుడు మారుతీరావుగారి కవిత్వం అచ్చువేయాలనిపించింది.

ఇంచుమించు ఒక అర్థశతాబ్ది కాలంగా గొల్లపూడి మారుతీరావు గారి జీవితం కళా, సాహిత్య, సామాజిక రంగాలలో విడదీయరానంతగా ముడివడిపోయింది. సుప్రసిద్ధ నాటకకర్తగా, నటుడిగా, నవలా రచయితగా, సామాజిక, రాజకీయ పరిణామాల పరిశీలకుడిగా ఆయనకొక దృక్పథం ఉంది. దాదాపు ఇప్పటి వరకు 48 పైగా వీరి రచనా వ్యాసంగం గ్రంథస్తమైంది. మంచి కథకుడు, అద్భుత నాటక రచయిత, అనన్య సామాన్య అభినయ చతురత, వచన రచనలో సిద్ధహస్తులైన మారుతీరావు గారు కవిత్వం కూడా రాశారని చాలామందికి తెలియని విషయం.

తెలుగు సాహిత్యంలో ఇప్పటిదాకా ప్రవర్తిల్లిన అన్ని వాదాలు, ఉద్యమాలు, ధోరణులు అన్నిటిలో మారుతీరావు గారికి ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో ప్రమేయం ఉంటూ వచ్చింది. ఒక వ్యక్తిలో ఇంత వైవిధ్యభరిత కోణాలు కనిపించడం అరుదు.

మారుతీరావుగారి పేరు చెపితే "కళ్ళు" నాటకం లేదా మరొక రచన, ఇంకొక సినిమా లేదా సంభాషణ రచయిత ఎట్లా గుర్తుకొస్తారో, ఈ మారుతీయం తర్వాత మారుతీరావుగారిలో అంతర్లీనంగా ఉన్న కవి కూడా గుర్తుకొస్తారు.

అసలు ఆయన మౌలికంగా కవేననిపిస్తుంది. ఆ కవితా హృదయోద్వేగమే వివిధ ప్రక్రియలలోకి ఆయా కాల స్పృహ, సందర్భ అవసరాలమేరకు పర్యవసించింది అని కూడా గుర్తించగలం. 1960ల నుండి నిన్నమొన్నటి దాకా మారుతీరావుగారు రాసిన అసంకలిత కవితలను ఒక చోట కూర్చితే అది 'మారుతీయం' అయ్యింది. ఈ కవితలను చదివినప్పుడు మారుతీరావుగారి హృదయంలో క్షోభ, వ్యథ, ఆర్ధ్రత, తపన తదితరమైనవి మౌలికంగానే గుప్తంగా ఉన్నాయని అర్థమవుతుంది. చాలా చిత్రంగా ఆయన జీవిత మలిసంధ్యలో కవితల పుస్తకం వస్తున్నది.

సాహితీమిత్రులు వీరి కవితలను చూడటం తటస్థించినప్పుడు బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలిలోని ఒక ముఖ్యకోణం ఇతరులకు తెలియకుండా పోతుందేమోనని బెంగ కలిగి వీటిని ఒక కూర్పుగా వెలువరిస్తే బావుంటుందని ఆలోచన కలిగింది. వారు కూడా సరేననటంతో ఈ మారుతీయం ఇలా రూపుదిద్దుకుంది.

ఇందులో కవిత్వం ఉంది. ఒక ప్రత్యేక వాదం, దృక్పథం, ధోరణి, తాత్వికత ఏదీ ప్రత్యేకంగా కనిపించక పోయినా, వివిధ జీవన దశలలో సందర్భాలలో ఆయన పడిన ఆవేదనకు అక్షర రూపంగా ఇవి నిలుస్తున్నాయి.

కవి సర్వసాధారణంగా సహృదయ పాఠకుడై ఉండాలని భారతీయ ఆలంకారిక మతం చెపుతున్నది. మారుతీరావు సహృదయ పాఠకుడే కాదు సత్కవి కూడానని ఈ కవిత్వం చదివాక మీకే అర్థమవుతుంది.

భావ వ్యక్తీకరణే ప్రధానంగా భావించటం వల్ల రూపపరమైన నిర్మాణపరమైన శ్రద్ధ అంతగా లేనట్లు కనిపిస్తుంది. కానీ, కవి రాసిన కవితాఖండికలు కాలాన్ని గనుక పరిగణనలోకి తీసుకొని చదివితే ఆనాటి కవితా యుగధర్మానుసారంగానే ఉన్నట్లు మనకు అర్థమవుతుంది.

మారుతీరావుగారిని కవిగా చూసినప్పుడు రెండు లక్షణాలు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. ఒకటి ఆయన ప్రధానంగా ప్రజాస్వామికవాది. దీనితో పాటుగా మానవతా వాది. ఈ రెండూ సమాజంలో సకల రంగాలను అవ్యవస్థలుగా కాక సువ్యవస్థలుగా చూడాలని భావిస్తాయి. ఇక మూడవ లక్షణం ఆయనది అస్తిత్వవాదం. మానవుడు సాధికారికంగా తన అస్తిత్వాన్ని అనుభవించాలని తన అస్తిత్వసారాన్ని నిరూపించుకోవాలని భావిస్తాడు. ఇదే ఇందులో ప్రధానం.

అనుభూతి విషయంలో తిలక్‌కు దగ్గరగా దృక్పథం విషయంలో త్రిపురనేని గోపిచంద్‌కి సమీపంగా కనిపిస్తారీయన.

మారుతీరావుగారి కవిత్వాన్ని ప్రచురించటం ఆయనకు కొత్తగా తెచ్చిపెట్టే పేరును ఆశించి కాదు. ఆంధ్రదేశంలోని సృజనాత్మక మేధో సంపత్తి గల ఇటువంటి వ్యక్తుల ఆలోచనా ధారను కాలక్రమానుగతంగా అర్థం చేసుకోవటానికి ఒక ఉపకరణంగా ఇది ఉపయోగపడుతుంది. ఇందులో ఎన్నో విశేషాంశాలున్నాయి. వాటిని సద్విమర్శకలోకం చర్చించి మారుతీయాన్ని మరింత మానవీయంగా ఆవిష్కరిస్తుందని భావిస్తాం. ప్రచురణకు సమ్మతించిన మారుతీరావుగారికి కృతజ్ఞతలు.

సాహితీమిత్రులు విజయవాడ పక్షాన

మీ విశ్వేశ్వరరావు

స రి గ మ ప ద ని....

ప్రేమ గీతాలు :	9
అప్పుడు...	11
నేస్తం...	12
మంచుబొట్టును...	13
నీ ఏకాంతం	14
నాలోనేను	15
నువ్వు...	16
భయం	17
ఉదయం	18
సప్తపది	19
రాలిన పూలు	21
రాలిన పూలు – మరికొన్ని	23
ఒంటరితనం...	27
ఆలోచనల్ని....	28
టెలిఫోన్ తరంగాలు....	29
ఆసుపత్రి పాటలు	31
ఆసుపత్రిలో వసంతం...	33
రోడ్డుమీద నీకోసం...	34
స్వాగతపత్రం...	36
షష్ఠ్యంతం...	38
నగరం నడిరోడ్డు మీద...	39

వాసు స్మృతులు :	41
స్మృతి	43
ఒక ఆర్తి...	45
మళ్ళీ మళ్ళీ వసంతం :	47
ఆశల అరుణోదయం...	49
పునరుక్తి...	50
మళ్ళీ.. మళ్ళీ..	51
ఉగాది కవితలు :	53
ఎదురు సన్నాహం...	55
సరికొత్త ప్రేమలేఖ...	58
నిన్నటి ఉత్తరానికి తాజాకలం...	63
నేను రాసిన మా ఆవిడ ఉత్తరం...	67
పంచముఖి	70
ఉగాది గీత	73
కొత్తబాణీలో పాతపాట...	76
సంపాదకునికో లేఖ	79
రైలు ప్రయాణం	83
'వ్యయ' ప్రయాస	87
స్వాతంత్ర్యం గీతం :	93
అరెస్టు వారెంట్...	95
ఏరిన పూలు :	103
నిత్య సత్యాలు...	105
అంతరాలు	106
మినీ కవిత	108
జ్ఞాపకాలు	109
బడ్జెట్ ప్రతిపాదన	111
చీకటి ఆకాశం మీద...	115
నీ ఆలోచనల్తో...	117

అవ్యవస్థ	119
పెద్దపులికి పెంపుడు జంతువు	120
అమెరికా పాటలు	121
హైకూలు...	123
భయం	125
సాయంకాలం	137
విశ్వాసం	131
ప్రయాణం	133
అన్నా! అన్నన్న !	134
పాటలు :	137
రంగవల్లి	139
ఏదీ ఏదీ చూడనీ...	140
ఎన్నాళ్ళీ తలపులు...	141
ఒకటీ ఒకటీ రెండూ...	142
లాలస	143
వెన్నెల రేయెటు...	144
హృదయాన తావి...	145
పల్లవులు :	141
ఎదురు చూడనిక...	149

అప్పుడు

ప్రాభాత మలయానిలం తన ముని వేళ్ళతో నీ చెక్కిలి మీటినప్పుడు
పూర్వజన్మ స్మృతిలాగ ధాత్రీ వదనం మీద చిక్కని చిరునవ్వుని తిలకించినప్పుడు
సంజె పెదవులు నీ గుండె లోపలి పొరల్లో నీ అనుభవంలోకి
తొంగి చూసిన పాత అనుభవాన్ని తట్టిలేపినప్పుడు
పట్టపగలే నీ హృదయాంబరంలో పట్టుదారాలు వేలాడదీసినట్టు
ఆశా తారకలు బారులు తీర్చినప్పుడు
ఒక్క కన్నీటి బొట్టు నీ కంటి కొనల్లో మణిదీపంలాగ వెలిగినప్పుడు
కలలో – విస్మృతిలో నేను లేనన్న భయం నీ ప్రఫుల్ల మనః ఫలకాన్ని
పిచ్చి గీతలతో కలవర పరిచినప్పుడు
రస హీనమయిన క్షణం దైనందిన జీవన యాత్రలో నిన్ను ఒరుసుకున్నప్పుడు
చల్లని వెన్నెల్లాంటి ఆలోచనల్ని వర్షించే నీ చేతన చలిమంటముందు వణుకుతున్నప్పుడు
నేను లేని క్షణంలో నాగరకత నీ కళ్ళముందు
నగ్న సౌందర్యంలాగ దర్శనమిచ్చినప్పుడు
కడుపులో ఆకలి కరేల్మనిపించినప్పుడు
నీ ఊపిరి నీకే బరువయినప్పుడు
ఎదుర్కోవలసిన ప్రతి బాధ్యతా
కుబుసం విప్పన త్రాచులాగ ఎదురుతిరిగినప్పుడు
ముప్పై శరత్తుల నీ యౌవనం మూగగా ఆక్రోశించినప్పుడు
అప్పుడు నన్ను గుర్తు చేసుకో
విధి నిర్దేశించిన ప్రవాసంలో
విధిగా నీకై నిరీక్షించే ఈ నేత్రాలు
పరస్పరానంద సందోహాన్ని
పట్టుదారాలతో బంధించిన సూత్రాలయి
నువ్వు ముడివిప్పుతావని ఎదురుచూస్తాయని
గుర్తు చేసుకో...

(ఆంధ్రజ్యోతి వీక్లీ, 1977)

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/kbook.php?id=1181

* * *